

Вежбање 11 – домаћи задатак из српског језика

Разумевање читања и правопис

141. Следеће реченице односе се на роман *Сеобе* Милоша Црњанског. Уз сваку наведену реченицу упиши **препричавање**, ако се њоме препричава то дело, или **анализирање**, ако се њоме дело анализира.

а) На захтев маркиза Асканија Гвадањи, Вук Исакович прикупља и опрема један пук српских војника и води их на далеку Рајну, у рат Аустрије против Француза.

б) Пејзаж и природа, доведени у везу са човеком, срце су ове књиге. Све то укупно, разуме се, трепери емоцијом и тражи лирски тон.

в) Када је стигла зима, Подунавски пук, који се витешки борио на Рајни, остављен је да зимује у туђини и да се сналази како зна и уме.

г) Као и многи елементи у делу Милоша Црњанског, и његов стил је опор за многе, али богат, сочан, ефектан и сасвим свој.

142. Следећи текстови препричавају или анализирају приповетку *Мртво море* Радоја Домановића. Напиши поред сваког текста да ли је реч о **препричавању** или **анализирању**.

1. Приповедачу је засметала друштвена заосталост и малограђански дух који је површан и ништа ново не признаје. Увидевши колико је то негативно и штетно за једно друштво, Домановић је тај дух исмејао у својој приповеци.

2. У малој вароши, у којој се годинама ништа није догађало, један чиновник објавио је збирку песама. Сви су збирку само прелиставали. Нико није читао песме, али су сви тврдили да су лоше.

3. Приповетка *Мртво море* алегорично је дело јер се у њој говори о људима у једном малом месту, а мисли се на цело друштво. Уједно, ово је и сатирично дело јер се њиме критикује и исмева друштвена учмалост и духовна заосталост народа.

4. Млади сликар приредио је изложбу на којој га је „јавно мњење“ понизило и исмејало. Десило му се исто што и песнику и научнику. Сви су га осуђивали док год није нестао из места, а уморено друштво се вратило у своје слатко дремање.

143. Прочитај следећи текст о комедији *Покондирена тиква* Јована Стерије Поповића. Одреди да ли аутор текста **анализира** или **препричава** комедију.

Фема је опанчарева жена. Помагала је мужу све до његове смрти, радећи са ћерком Евицом, братом Митром и помоћником Василијем. Живели су једноставним животом. Након смрти мужа, Фема је одједном добила жељу да уђе у високо друштво. Када Евица с љубављу говори о оцу и ујаку, Фема бесни. За мужа каже да је био простак који није читао новине, нити пратио моду.

Аутор текста **анализира** / **препричава** комедију.

144. Јован Љуштановић, аутор есеја о комедији *Сумњиво лице*, анализира и препричава поједине делове комедије. Подвуци део текста који одговара **стилу и језику анализе**.

Јеротије Пантић, срески капетан, добио је задатак да ухвати сумњиво лице у свом срезу. Када је стигло љубавно писмо за његову ћерку, он га је отворио и прочитао. Помислио је да је аутор писма сумњиво лице за којим он трага.

Он је комичан тип који се обично назива *senex iratus*, или строги отац. Одлучио је да ухвати сумњиво лице тако што је наредио својим чиновницима да опколе хотел *Европа* у којем је одсела особа за коју је он помислио да је сумњиво лице.

145. У следећим реченицама упиши запету тамо где је потребно.

- а) Једном речју с мојом сестром никада не може бити досадно.
б) Неки домаћин добар човек лепо прими путника намерника.

146. Уколико је тврдња **тачна**, заокружи Т, а уколико је **нетачна**, заокружи Н.

Састављено се пишу вишечлани редни бројеви.	Т	Н
Називи врста робе, производа, лекова и сл., пишу се малим словом, без обзира на то да ли су пореклом од властитих имена.	Т	Н
Када се бројевима означава временски распон (у значењу од ... до) између бројки пише се цртица (-), а не црта (—).	Т	Н
Звездика (*) се пише иза речи, односно делова текста.	Т	Н

147. Уколико је тврдња **тачна**, заокружи Т, а уколико је **нетачна**, заокружи Н.

;	Тачка са запетом пише се као раздвајни знак који је изразитији од запете, а слабији од тачке.	Т	Н
.	Тачка се пише унутар већих арапских бројева да се одвоје троцифарски периоди.	Т	Н
?	Упитник се пише иза зависноупитне реченице.	Т	Н
—	Црта се у неким ситуацијама пише уместо запете.	Т	Н

148. Означи речи које треба написати **великим почетним словом**:

- А) У издању матице српске изашао је правопис српског језика.
Б) Семинар о савременим наставним методама одржан је на филолошком факултету у београду.
В) Зграда народне скупштине србије ускоро ће добити ново декоративно осветљење.
Г) Највише глумачко признање добричин прстен додељен је овогодишњој добитници на сцени атељеа 212.

149. Заокружи слова испред реченица у којима је **цртица** правилно употребљена.

- а) Андреј је један паметни 15-годишњак.
- б) Обукао сам нову светло-плаву мајицу.
- в) Јован Јовановић-Змај омиљени је дечји песник.
- г) Недавно смо учили о турско-аустријском рату.
- д) Тај интервју сам прочитао у НИН-у.
- ђ) Данас славим 15-ти рођендан.

150. Погрешно написане речи напиши исправно:

фото-синтеза	_____	електро-техничар	_____
југоисток	_____	полу-круг	_____
зависносложена (реченица)	_____		

151. Допуни реченице тако што ћеш на сваку линију уписати слово испред исправног облика речи.

А) За њега су _____ и додир челичног неба били неостварен сан.

- а) авиација б) авијација в) авијациа

Б) Вилијем Шекспир је био писац трагедија, али и значајан ренесансни _____.

- а) комедиограф б) комедијограф

152. Заокружи слово испред реченице у којој је запета исправно употребљена.

- а) Не размишља о победи на турниру, већ о томе како да се што боље припреми.
- б) Одувек је уживала не само у раду са децом, већ и у игри са њима.
- в) Он не само да је решио тешке задатке, него је и другима помогао.
- г) Старији људи увек причају да је данас живот тежи, него што је некад био.

153. У следеће реченице упиши запету тамо где је потребно.

1. Ти ћеш у то сам сасвим сигурна оправдати моје поверење.
2. Он је као и сви моји другови увек добродошао.
3. Очекивала сам га а он се међутим није појавио.
4. По мом мишљењу стари и млади се понекад добро разумеју.
5. Весео и занесен Марко је стајао испред нове продавнице играчака.

154. Прочитај одломак из Пушкиновог романа *Капетанова кћи* у којем се говори о двобоју. Упиши запете тамо где је потребно.

Сутрадан док сам писао елетију и грицкао перо у очекивању риме Швабрин закуца на мој прозорчић. Оставим перо узем мач и изиђем.

– Зашто да одуговлачимо? – рекне ми Швабрин. – На нас не пазе. Сићи ћемо до реке. Тамо нам нико неће сметати.

Упутимо се без речи. Пошто смо се спустили по стрмој стази зауставимо се крај саме реке и исучемо мачеве. Швабрин је био искуснији од мене али сам ја био снажнији и храбрији и господин Бопре који је некада био војник дао ми је неколико часова из мачевања који су ми сада добро дошли. Швабрин није очекивао да ће наћи у мени тако опасног противника. Дуго нисмо успевали да закачимо један другог. Најзад приметивши да Швабрину понестаје снаге жестоко навалим и сатерам га скоро у реку.